

INDIJANCI

(Odrednica "Indijanci" trebala je biti među najopsežnijom među "Prilozima", ali sam naknadno odlučio da odustanem od toga i da umjesto toga napišem recenziju knjige "Priča o američkim indijancima" francuskog autora Philippea Jacquina, koju mi je iz Milana pred dvije godine poslao (u talijanskom prijevodu) prijatelj Enver Mehmedagić.

Zato ćemo ovdje iznijeti samo par detalja koji su sami po sebi zanimljivi.

Naime, nedavno sam u "Zadarskom listu", komentirajući logički i ideološki nesuvisao pojam "politički korektnost", u taj prijemor uvrstio – kao i ranije u "CAJTUNGu" – i pojam "Afroamerikanci", podjednako nesuvisao kao i širi pojam iz kojeg je proizišao. Tamo sam naglasio da je upravo naziv "Indijanci" trebalo izmijeniti, jer je Columbo – kao što je opće poznato – dao starosjediocima sjevernoameričkog kontinenta pogrešno ime, misleći da je došao u Indiju. (Zanimljivo je da je Hrvatska, uz vjerojatno ostale slavenske zemlje, jedna od rijetkih država na svijetu u kojima je razlika između Indij/a/ca /stanovnik Indije/ i Indijanaca /prastanovnik Amerike/ jasno izražena. Dakle, trebalo je naći adekvatan izraz za prastanovnike Amerike, a ne izmišljati nekakav politikantski naziv za potomke robova dovezenih iz Afrike. /Ovdje je iznimno važno naglasiti – da ne bude zabune – kako je potpisnik ovih redova izuzetno nesklon rasizmu, pa je za njega takav svjetonazor doslovno sramotan!)

Drugi dokaz da su crvenokošci, autohtoni prastanovnici američkog kontinenta /ovaj kontekst ne uključuje druge etničke skupine/, potčinjeni u odnosu na tzv. "Afroamerikance" /vidjeti moju

odrednicu "political corectness"/ je i činjenica da su mnogi američki građani, koji su potomci crnih robova, danas među najbogatijim Amerikancima /Oprah Winfrey, Michael Jordan – mnogi glumci, sportaši itd./, dok istovremeno ima sve više siromaha i beskućnika među bijelcima – zanimljivo je da je za njih uobičajen izraz "white thrash" /bijelo smeće/, koji nitko ne osporava!

Vratimo se Indijancima. Jeste li ikada čuli za neku medijski poznatu ličnost indijanskog podrijetla? Izgleda da je samo fanatični filmofil poput mene čuo za barem dva razmjerno medijski popularna Indijanca: to su izvrsni epizodni filmski glumci Graham Greene (u Oscarom nagrađenom vesternu "Ples s vukovima" Kevina Costnera) i Wes Study (opaki Indijanac Magua u "Posljednjem Mohikancu" Michaela Manna.)

Napisati bilo kakav prilog na ovu temu bio bi nepotpun bez podatka koji je općenito malo poznat, ali je tim više iznimno bitan za temu kojom se bavimo. Naime, već u drugoj rečenici knjige Paula Simpsona, koja se bavi mitologijom western-filmova, autor kaže: "Pisanje povijesti Divljeg Zapada trebalo bi započeti 1763. godinom, kada su britanske vlasti, koje su tada vladale tim teritorijem, u želji da izbjegnu sukob s indijanskim plemenima, donijele zakon kojim se američkim doseljenicima zabranjuje da se naseljuju dalje od istočne granice gorja Appalachain. Međutim, 20 godina kasnije, nakon što su Britanci poraženi, nova američka vlast je odbacila taj zakon..." Dakle, s uništavanjem indijanskih plemena nisu počeli prvi bijeli gospodari na novom kontinentu, podanici britanske krune, već nova država, koja je pobijedila najprije njih, a zatim i indijanske starosjedioce. Na samom kraju, jedan podatak – primjerice, ovaj upravo iznesen – može biti netočan.

Ovaj, međutim, to nije, jer me je podsjetio da sam na isti podatak naišao, pred više od pola stoljeća, u "Krležinoj" enciklopediji" – a u sjećanju mi je ostao tako dugo, jer me je još tada, negdje u prvim razredima srednje škole, iznenadio!